

בעז נוי:
שמועות על חורף

אוצר: רון ברטוש

מעט מוזר לקרוא לציור שמועה ולכנותו בכותרת "שמועות על חורף", וכן לקרוא כך לתערוכה ולומר שהיא נושאת "שמועות". הרי שמועות שייכות לתחומן של אוזניים, וציורים הם כבר עניינן של עיניים. מוטב היה לתאר תערוכת ציורים כאסופה של "ראיות" (מלשון ראייה) יותר מאשר "שמועות" (מלשון שמיעה), אך בכל זאת זוהי תערוכה הנושאת שמועות.

שמועה היא מסר: היא ידיעה לא רשמית ולא אמינה בהכרח אשר עוברת מפה לאוזן, ובלשון חז"ל שמועה היא מסורת שנשמעת ונמסרת הלאה מדור לדור. שמועה נתפסת כדבר שלילי, גס ומשולל יסוד, אך מנגד היא עשויה להיות משמעותית ולהתקבל בחשיבות גדולה, כפי שנמסר למשל בתלמוד: "כל האומר שמועה זו נאה, וזו אינה נאה – מאבד הונה של תורה".

ציוריו של בעז נוי מן העת האחרונה מכונסים אפוא בתערוכה זו כשמועות, כלומר מסרים. אלו הם מסרים על אודות נופים, ערים, רחובות, אור יום ותאורת לילה, ועל יחסי הגומלין של יסודות בעולם אשר ברשות רבים. אומנם שמועות אלו נמסרות מפי ציור כריזמטי, אך עצם הגדרתן כשמועות מגבילה את סמכותן של הצייר למבטו של מי שעומד בגוף ראשון בפרהסיה, עמידת יחיד מול ריבוי, ומצייר-מוסר את המראות שחזה.

ציורי הנופים של בעז נוי הם מראות של ערים אשר הונחו על גבי טבע: כביש מקביל לקו חוף, בניינים משובצים על צלע הר, צמחיית פרא לצד גינן מוסדר, זוגות של עמודי חשמל ועצים, ושמים שמחזירים את תאורת העיר. תנוחתה של עיר היא דיוקנה, אך המעמד הציורי של דיוקן עיר שונה מזה של דיוקן אדם כי מבטו של הצייר ופעולת הציור עצמה נערכים מתוך מושא הציור – הצייר מצייר את העיר מתוך חוויה של הימצאות בתוכה ולא כמי שמשקיף עליה מבחוץ. הציור העירוני של בעז נוי הוא אפוא חלק מתנוחתה של העיר – הוא בעיר והעיר בו, ולכן הוא אינטימי. זו אינטימיות בעלת קרבה גדולה כי הצייר נמצא בעיר ממילא, וכי עיקר יצירתו מוקדש לשלוש הערים בהן התגורר (חיפה, תל אביב וירושלים) ובהן יוצר היום, אך קודם כל כי הוא שותף לתנאי קיומה של העיר – לקצב, לשאון הרחוב, למזג האקלים, לטופוגרפיה, לצופן המקומי ולטמפרמנט הלבנטיני-מערבי. מאפיינים אלו ונוספים של העירוניות הם התנאים אשר יוצרים את הצפיפות החיובית, את החיכוך היצירתי ואת הריבוי המגרה. העיר בנויה מריבוי זה – ריבוי משורש רב"ה, כמו תרבות משורש רב"ה, כי כאמור – הציור בעיר והעיר בו.